

در ایران همیشه بالای پنجاه، شصت درصد بوده و حتی تا هشتاد درصد هم رسیده است. آمار مشارکت در انتخابات سال ۱۴۰۰، از استاندارد خودمان مقداری پایین آمد، اما از استاندارد جهانی پایین تر نیامد و همچنان بالاتر از استاندارد جهانی است، اما باید آسیب شناسی کنیم چرا نسبت به استاندارد خودمان چنین شده است. دشمنان از این ناراحت هستند که چرا مشارکت سیاسی مردم در این کشور بسیار بالاتر از استانداردهای جهانی است. بعد از ۴۴ سال، با این همه دسیسه و نزاع آفرینی و تبلیغ، باز هم مردم در میدان حضور دارند. البته ناامیدی مردم از دولت قبل درباره مسائل اقتصادی و تعطیل کردن اقتصاد کشور و لطماتی که به معیشت مردم وارد شد در کاهش مشارکت مؤثر بود. با وجود این، ۴۸٫۸ درصد مردم در انتخابات این دوره ریاست جمهوری شرکت کردند. این آمار نشان می دهد که باز هم سطح جمهوریت ما از سطح جهانی بالاتر است.

یکی از نمادهای جمهوریت، آزادی تجمّعات است. در این زمینه تاکنون چطور رفتار شده است و شما چه نظری دارید؟

قانون اساسی براساس اسلامیت و جمهوریت بنا شده است و در اصل ۲۷، تکلیف تجمّعات و حق اعتراض روشن شده است. قانون احزاب در سال ۱۳۶۰ هم به موضوع تجمّعات پرداخته و به گروه های سیاسی اجازه داده است برای برگزاری تجمّعات از کمیسیون ماده ۱۰ احزاب و نظایر آن در استان ها مجوز بگیرد. البته در مواردی متولیان در وزارت کشور از اختیارانشان برای نهادینه کردن تجمّعات و آزادی های مربوط به اعتراض به خوبی استفاده نکردند و بعضی مواقع تنگ نظرانه با این موضوع برخورد کردند؛ درحالی که برای تداوم و رونق جمهوریت باید با این گونه مسائل با سعه صدر و بلند نظری مواجه شویم. مشخص است که تفاوت نظر در یک کشور ۸۵ میلیونی کم نیست. اداره یک کشور با انواع و اقسام سلیق و نظرات باید با بلند نظری همراه باشد. اصل ۲۷ قانون اساسی هم جمهوری اسلامی ایران را به همین جهت هدایت کرده است و این اصل خواسته است مانع ایجاد محدودیت برای آزادی مردم در اجتماعات و اعتراضات باشد.

منظور شما از بلند نظری چیست؟ یعنی هر جمعیتی می تواند با هر انگیزه و هدفی تجمع کند؟

قانون اساسی تکلیف را روشن کرده است. قانون اساسی گفته است تجمّع در صورتی آزاد است که تجمّع کنندگان سلاح نداشته باشند و مخلّ مبانی اسلام هم نباشند. این قاعده خوبی است. به علاوه، اصل ۹ قانون اساسی هم می گوید به بهانه استقلال، نباید آزادی از بین برود و به بهانه آزادی، استقلال هم نباید از بین برود. این ها قواعد دقیق و درست و سنجیده ای در قانون اساسی است تا جمهوریت تضعیف نشود و درعین حال به اسلامیت هم ضربه نخورد؛ زیرا اگر اسلامیت ضربه خورد، جمهوریت هم از بین می رود. آنچه جمهوریت را نگه داشته، اسلامیت است. باید مراقبت کنیم جمهوریت از بین نرود. اساساً برای حفظ ایران، جمهوریت لازم است، اما جمهوریت بدون اسلام دوام پیدا نخواهد کرد. به همین دلیل است که دشمنان دارند اسلامیت را می زنند. می دانند اگر بخواهند ایران را تجزیه کنند، باید جمهوریت را از بین ببرند و برای از بین بردن جمهوریت باید اسلامیت را بزنند؛ از همین رو است که تجمّعات نباید مخل مبانی اسلام باشد؛ یعنی نباید اجازه داد تجمّع کنندگان در برابر اسلام بایستند.